

Helsingin vammaisneuvoston kokousmuistio 5/2021

Aika: Tiistai 25.5.2021 klo 14.00 – 16.42.

Paikka: **Etäkokous Teams-etäyhteydellä**

Läsnä:	Justus Mollberg (puheenjohtaja)	Vasemmisto
varsinaiset jäsenet	Niina Halonen-Malliarakis	Vihreät
	Kaija Hietanen	Perussuomalaiset
	Pirkko Hyvärinen	Helsingin Reumayhdistys ry
	Pia Hytönen	Kokoomus
	Susanna Haapala	Kynnys ry
	Kristiina Karhos	Helsingin ja Uudenmaan neuroyhdistys ry
	Ann-Cristie Mattson	Psykosociaalinen föreningen Sympati rf
	Ibrahim Milanovic	Helsingin ja Uudenmaan Näkövammaiset ry
	Aulikki Rautavaara	Uudenmaan munuais- ja maksayhd. Uumu ry
	Anneli Salmevaara	Helsingin Kuuloyhdistys ry
	Leena Simola-Nikkanen	Helsingin Invalidien Yhdistys ry
	Mika Taberman	Sosiaalidemokraatit
	Samuli Tsupari	Vammaisten lasten ja nuorten Tukisäätiö

Kaupungin pysyvät asiantuntijat

Sini Perho	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Heidi Halkilahti	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Titta Reunanen	Kaupunginkanslia, alueosallisuus
Pirjo Tujula	Kaupunkiympäristön toimiala
Jonna Weckström	Sosiaali- ja terveystoimiala
Tiina Lappalainen (sihteeri)	Kaupunginkanslia, vammaisasiamies

Poissa Timo Martelius Kehitysvammatuki 57 ry

Vierailevat asiantuntijat

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialalta erityissuunnittelija Anssi Ahlberg ja pedagoginen asiantuntija Mari Mulari, sosiaali ja terveystoimialalta projektipäällikkö Anni Mäkinen ja projektisuunnittelija Jaana Hovi. Kokouksessa myös vanhusneuvoston sihteeri Outi Paulig ja sosiaali- ja terveystoimialan osallisuuden erityissuunnittelija Pirkko Excell.

1. Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus
Vammaisneuvoston puheenjohtaja Justus Mollberg avasi etäkokouksen klo 14.00 ja toivotti osallistujat tervetulleiksi.
2. Osallistujien toteaminen
Todettiin osallistujat.
3. Asialistan hyväksyminen
Hyväksyttiin.
4. Tiedoksi edellisen kokouksen muistio.
Merkittiin vammaisneuvoston [muistio 4/2021](#) tiedoksi.

5. Muistion tarkastajat

Muistion tarkastajiksi valittiin Mika Taberman ja Kaija Hietanen.

6. Oppivelvollisuuden pidentäminen

Helsingin kaupungin kasvatuksen ja koulutuksen toimialan erityissuunnittelija Anssi Ahlberg esitteli [oppivelvollisuuden laajentamisen uudistusta](#) ja pedagoginen asiantuntija Mari Mulari vastasi kysymyksiin erityisen tuen toimenpiteistä. Oppilas voi suorittaa oppivelvollisuutta perusopetuksen jälkeen vaihtoehtoisesti lukiossa, suorittamalla ammatillista perustutkintoa, opiskelemalla kansanopistojen pitkillä linjoilla, valmentavilla opinnoilla, aikuisten perusopetuksessa tai Telma-koulutuksessa.

Uudistuksessa kehitetään ja vahvistetaan opintojen ohjauksen määrittelyä, toisen asteen koulutus tulee maksuttomaksi, toisen asteen valmistavat koulutusmuodot uudistetaan ja oppivelvollisuusikä nousee 18 vuoteen. Tarkoitus on toteuttaa saattaen vaihdettava –malli, jossa opinnot jatkuvat sujuvasti perusopetuksen jälkeen. Vastuita opiskelijan eteenpäin ohjauksesta on sekä perusopetuksen järjestäjällä, asuinkunnalla että perusopetuksen jälkeisen koulutuksen järjestäjällä oppilaan ja huoltajien rinnalla. Uudistus koskee nyt 9. luokalla olevia ja käytänteiden kehittäminen jatkuu syksyllä. Opinto-ohjaajia lisätään Stadin ammattiopistossa ja Helsingin toimialat kehittävät moniammatillista ohjaamista nuorten Ohjaamossa. Lisätään mm. nuorisotyön sekä kasvatuksen ja koulutuksen yhteistyötä opintoihin tukemisen ja sitouttamisen näkökulmasta.

Kaikille oppilaille tehdään henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS) ja opintojen suunnittelun yhteydessä kartoitetaan opiskelijan tuen tarpeita osana yksilöllistä opintopolkua. Vammaisneuvoston jäsenet kysyivät koulutuksen esteettömyydestä ja apuvälineistä. Kaupungin oppilaitokset ovat esteettömiä, ja yhdenvertaisuuslaki velvoittaa yksityisiä ja valtionkin oppilaitoksia tarjoamaan opetusta yhdenvertaisesti ja tekemään tarvittavat mukautukset yksilöllisen tarpeen mukaan. Toisen asteen koulutukseen apuvälineitä haetaan yksilöllisesti. Lukioissa apuvälineet haetaan vammaispalvelujen kautta ja ammatillisissa oppilaitoksissa apuvälineet järjestetään ammatillisen opetuksen lainsäädännön perusteella.

Keskustelussa vammaisneuvosto nosti esiin myös tarpeen huolehtia nuorten perusopetuksesta aikuisten perusopetukseen siirtyvien vammaisten nuorten riittävästä ohjauksesta oppilaitosten yhteistyöllä. Tärkeä on myös varmistaa, että varataan riittävästi erityisen ja vaativan tuen Telma-paikkoja erityisammatti-oppilaitoksissa ja, että ne tekevät riittävästi yhteistyösopimuksia myös toisten Telma-koulutuksen toteuttajien kanssa. Työnantajayhteistyö on ammatti-koulutuksen perustehtävä, mutta toimimisesteisten nuorten työllistyminen ei ratkea vain koulun omin keinoin, vaan eri tavoin vammaisten osaajien työllistymiseen tarvitaan yhteiskunnallista vaikuttamista ja yhteistyötä.

7. Kaupungin toimialojen ajankohtaiset kuulumiset

Projektipäällikkö Anni Mäkinen esitteli sosiaali- ja terveystoimessa käyttöön otettavaa [asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apottia](#). Perusterveydenhuollolle, erikoissairaanhoidolle ja sosiaalihuollolle yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apotin perustarkoitus on se, että tieto kulkee asiakkaan mukana siellä, missä hän saa hoitoa ja tukea. Sen lisäksi asiakkaiden käytössä on [Maison-asiakasportaali](#), jonka avulla jokainen voi lukea ja seurata omia tietojaan sekä

täyttää oirekyselyjä, hakemuksia ja esitietoja sekä varata tai perua aikoja ja viestitellä oman työntekijän kanssa.

Projektisuunnittelija Jaana Hovi kertoi [vammaisneuvonnan toteutumisesta](#) vajaan neljän ensimmäisen kuukauden aikana. Yhteydenottoja on tullut 590, joka osoittaa neuvontapalvelun tarpeellisuuden. Yhteyttä ottavat eniten vammaiset henkilöt itse ja heidän omaisensa erilaisia vammaispalveluja ja niiden hakemiseen liittyvissä kysymyksissä. Neuvontaa tarvitaan laajasti myös monista muistakin aihealueista. Neuvonnan kautta saatu asiakaspalautte kannattaa hyödyntää vammaispalvelujen kehittämisessä. Neuvonnan lisätyövoimana aloittaa sosiaaliohjaaja heinäkuussa ja toinen syyskuussa. Heidän avullaan neuvonnan vastausaikoja voidaan syksyllä laajentaa. Neuvonnan toteutumisesta kerrotaan lisää syksyllä uudelle vammaisneuvostolle.

Lisäksi vammaisneuvoston toimialojen ja kaupunginkanslian pysyvät asiantuntijat kertoivat ajankohtaisista asioista toimialoilta:

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala (Kuva): Nuorisopalveluissa on toteutettu kaikissa yksiköissä yhdenvertaisuuskartoitus, joissa on otettu huomioon myös nuorten monenlaisten toimintakyvyn rajoitteiden, esteettömyyden ja muiden syrjintäperusteiden vaikutukset.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala (Kasko): jatkaa palautumissuunnitelman työstämistä ja toimialalla suunnitellaan tarvittavia toimenpiteitä käynnissä olleiden oppimistulostutkimusten perusteella. Toimialajohtajan eläkkeelle siirtyessä sijaisena toimii Satu Järvenkallas.

Kaupunginkanslia: Alueosallisuustiimin päällikkö Titta Reunanen siirtyy 1.6. vuorovaikutuspäälliköksi, ja hän tulee tekemään jatkossa enemmän yhteistyötä vammais- ja vanhusneuvostojen kanssa. Helsinki-infossa on meneillään [AvoinOvi-palveluihin -hanke](#), joka tarjoaa pop up -etäneuvontaa eri aiheista eri ryhmille. Neuvonnan tiimi pystyy neuvomaan monilla eri kielillä. Lisätietoja Marja Säikältä tai Anne Nissiseltä. Yhdenvertaisuuden tekijät -hanke kehittää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kaupunkisuunnittelussa, ja 27.5. Teams-työpajassa haetaan sidosryhmien näkemyksiä vammaisten ja vanhusten tarpeiden huomioimisesta. Lisätietoja Miika Norpalta. Omastadiin ehdotettujen hankkeiden yhteiskehittäminen päättyi 26.5. Ehdotuksia on tullut mm. selkokieliseen viestintään, ulkoliikunnan esteettömyyteen, turvapolkuun ja inklusiiviseen leikkipuistoon liittyen. Mukana myös Stadilaisten omat estradit –hanke-ehdotus. [Helsingin Pride-viikko](#) 28.6.-4.7. toteutus ja ohjelma verkossa.

Kaupunkiympäristö (Kymp): Toimialajohtaja vaihtuu syksyllä, sijaisena Silja Hyvärinen. Esteettömyystyöryhmän puheenjohtajana sijaistaa Elina Paasilinna. Äänimajakka-hankekilpailu on käynnissä, tarkoitus kokeilla Lauttasaaren metroasemalla ja Kalasataman sote-keskuksessa. Kaupunkisuunnittelu-lautakunnassa käsitelty raitioteiden ylitysasiasia, jonka turvallisuudesta on neuvoteltu näkövammaisten kanssa palaverissa. Liikenneturvallisuus-suunnitelmasta on pyydetty lausunto 18.6. mennessä.

Sosiaali- ja terveystoimiala (Sote): Apotti otetaan käyttöön vammaispalveluissa 29.5. Kuljetuspalvelujen asiakasopas on postituksessa lähiaikoina. Asiakasmaksulaki on muuttumassa heinäkuun alussa. Sen mukaan, kunnan pitäisi periä asiakasmaksut eikä yksityiset palveluntuottajat. Humalistonkadun tilapäishoidon yksikkö on

aloittanut 10.5. se tarjoaa lyhytaikaista tilapäishoitoa lapsille ja aikuisille, vaikea- ja kehitysvammaisille.

8. Raportti kaupunginhallitukselle vammaisneuvoston toiminnasta & evästys tulevalle vammaisneuvostolle

Käytiin keskustelu vammaisneuvoston toimintakauden raportin luonnokseen tehtävistä täsmennyksistä. Raporttiin on koottu vammaisneuvoston näkemykset arviointikeskustelun perusteella. Raportin tausta-aineistona on ollut myös keväällä järjestetty kuuleminen.

9. Osallistumiset

Kristiina Karhos osallistui 24.5. kuljetuspalvelujen asiakasyhteistyöryhmän kokoukseen.

10. Muut esille tulevat asiat

Keskusteltiin vammaisneuvoston viimeisen kokoukseen toivotuista keskustelujen aiheista.

11. Tiedotusasiat

Ei ollut.

12. Seuraava kokous

Seuraava vammaisneuvoston kokous ti 8.6.2021 on tämän toimikauden viimeinen kokous. Kokous pyritään järjestämään hybridinä, jonne paikan päälle voi osallistua 10 ensimmäistä ilmoittautunutta 4.6. mennessä tiina.lappalainen@hel.fi . Kokouksen jälkeen mahdollinen vapaamuotoinen livetapaaminen esim. Kappelin terassilla.

13. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.42.

Vakuudeksi

Justus Mollberg
puheenjohtaja

Tiina Lappalainen
sihteeri, vammaisasiamies

Muistion tarkastivat

Mika Taberman

Kaija Hietanen